

Waldorf közösségek, mint a jövő ideáljainak hordozói

A hármasság tagozódás nem mai találmány, nem az antropozófusok vesszőparipája, hanem egy ősi, de a mai napig nem felismert tulajdonsága az embernek. A keresztény gondolkodás sokáig 3 részre osztotta az embert és test – lélek – szellemből állónak tekintette. Az ősi keresztény közösségek pedig pontosan ennek a hármasságnak megfelelően éltek – bár nem nevezték ezt hármasság tagozódásnak.

Gondoljunk csak arra, hogy mi is volt az a fogadalom, amit mindenkinek aki egy keresztény közösség tagjaként akart élni, le kellett tennie. Ez a klasszikus fogadalom három tulajdonságot várt el az embertől:

1. szegénység
2. szüzesség
3. engedelmesség.

Több mint ezer évig ez a hármasság volt a kolostorokban élő emberek ideálja, miközben ezek a helyek az emberi kultúra, tudomány és művészet központjai voltak, sok esetben még a gyógyítás is itt történt.

Mit jelentett ez a hármasság fogadalom?

Az engedelmesség az a középkorban oly általános és természetes hierarchikus világrend kifejeződése, azt jeleníti meg, hogy a szerzetesnek vagy az apácának alá kell vetnie magát a rangban felette állónak. Azaz, mint egy katonai szervezetben, mindenki köteles engedelmessé válni a felette állónak, és ezt a rendszert a legfelül álló, az Istennel közvetlen kapcsolatot tartó irányította. Azaz ezekben a közösségekben az engedelmesség egy szellemi minőséget jelenített meg.

A szüzességben, mint fogadalomban, az önmegegyezés jelenik meg, amire akkor azért volt szükség, hogy az emberi lélek tisztán és szabadon fejlődhessen. Mivel a szüzesség a lélek fejlődésével függött össze, ezért alapfeltétele volt azoknak az embereknek, akik a maguk idejében felelősséget éreztek az emberiség fejlődéséért. Ez pedig egy szociális minőséget hordoz magában azáltal, hogy a lélekkel és a többi emberrel van kapcsolatban.

A szegénység a fogalmat tevőnél az anyagi világ felé való kötődést hivatott csökkenteni azáltal, hogy senkinek sem volt önálló vagyona és mindent amit az egyén megtermelt, az a közösség igényeit szolgáltatta, nem az egyéni meggazdagodást.

De felmerülhetett az a kérdés, hogy miért vállaltak emberek sok száz évvel ezelőtt olyan életet, miért tettek olyan fogadalmakat, ami az akkori őket körülvevő világban egyáltalán nem volt általánosnak nevezhető? A világ ezeket a közösségeket és a bennük élő embereket megmosolyogta, még akkor is, ha közben félelemmel vegyes tiszteletet érzett irántuk.

Ezek az emberek azért éltek közösségekben és azért vállalták az őket körülvevő világtól és kortársaiktól eltérő életet és gondolkodást, mert lelkükben ideálok éltek és ezeket az ideálokat meg akarták valósítani. A történelem során mindig is voltak olyan emberi közösségek – régen kevesebb, újabban egyre több – ahol a közösség tagjai a bennük élő ideálok megvalósítására vállalkoztak és

ezáltal az őket körülvevő világtól erősen eltérő életet éltek. Régen ezeket a közösségeket misztériumhelyeknek hívták.

Azok az emberek, akik ilyen közösségekben éltek és dolgoztak azt vállalták fel, hogy az ember és az emberiség jövőbeli fejlődéséhez szükséges minőségeket valósítják meg. Hogyan következik ez be?

Az emberre vonatkozó törvényszerűségek – mint tudjuk – az ok-okozati, illetve a hatás-ellenhatás törvényei alapján nem írhatók le. Ott elsősorban a minőség uralkodik, és ez a szabály vonatkozik az ember fejlődésére is. A szabály így szól:

„Azok a képességek, melyeket egy kis embercsoport vagy embercsoportok egy adott időben kifejlesztettek, illetve gyakorolnak, egy bizonyos idő elteltével általánossá válnak és a többség képességeként térnek vissza, egy magasabb fejlettségi szinten.”

Ez a szabály azt is jelenti, hogy azok a minőségek, melyeket a szerzetesközösségek több mint ezer évig gyakoroltak, visszatérnek és egy idő után az egész emberiség képességeként fognak megjelenni, természetesen némileg átalakult formában.

Hogyan jelenik meg a mai világban az, ami a szerzetek, közösségek idejében gyakorolt ideál volt?

- 1.) A szolgaság, ami akkor a hierarchikus rendszerben az ember abszolút alávetettségét és engedelmisségét jelentette, most is jelen van, de nem a másik emberrel szemben. Az engedelmisség új minősége a szellemmel szembeni engedelmisséget követeli meg a modern embertől.
- 2.) A szüzesség ma már nem a szexuális kapcsolatoktól való megtartóztatást követeli meg az embertől, hanem szintén új minőségben jelent meg. Ma az embernek a másik ember szellemi lényé előtt kell önmagát megtartóztatnia és arra törekednie, hogy teret adjon a másik embernek, biztosítsa a megnyilvánulás lehetőségét a számára is.
- 3.) A szegénység is új minőségként jelenik meg a modern világban, és ez a minőség már nem az anyagi javaktól való önmegtartóztatást várja el az embertől, hanem azt, hogy fejlesszen ki egy új fajta érdeklődést a másik ember igényei iránt. Ez az ideál azt várja el ma az embertől, hogy legyen érzékeny embertársai életminősége és körülményei iránt.

Ez az a három minőség, amit a ma élő emberek próbálnak kialakítani, aminek a mai világban meg kell jelennie. Ez a három minőség jelenik meg a francia forradalomból ismert 3-as jelszóban is – szabad szellemi élet -, egyenlőség a jogi, a kapcsolati szférában és – testvériség a gazdaságban.

Mivel e három minőség megvalósítása az ember fejlődésének az útja, ezért az antropozófia nem tesz egyebet, csak felhívja az emberek figyelmét arra, hogy ezek a minőségek léteznek, hogy megvalósításuk az emberi közösségek életében nagy jelentőségű és csak ez hozhatja meg azt a jövőt, amire minden ember vágyik. Azaz a hármas tagozódásnak nevezett modell nem az antropozófia találmánya, hanem az ember természetes fejlődésének útja, mondhatnánk úgy is, a jövő társadalmi berendezkedési formája. Ez a forma azonban annyiban különbözik az eddig ismert társadalmi formáktól, hogy a történelemben eddig csak olyanok léteztek, melyeket felülről hoztak létre, mondhatnánk ráhóztak a

társadalomra. A hármas tagozódáson alapuló társadalmi berendezkedés lesz az első, mely alulról épül fel, és az emberekben, illetve kisebb közösségeikben működő hármas tagozódás fog alulról felfelé végül is az egész emberiségre jellemző társadalmi berendezkedéssé válni.

De miközben a jelen feladataival küzdünk, ma is kellene olyan közösségek, csoportok, akik a szívükben a jövő ideáljait hordozzák, és ezek jelenkori megvalósításával teszik lehetővé a jövőbeli fejlődést. A XXI. század fontos jellemzője, hogy ma már nincsenek erre a célra kijelölt beavatási helyek, misztérium templomok. Ma a beavatás, a munkahelyeken, a pályaúdvárokon, a bevásárlóközpontokban, azaz a mindennapokban történik. Tehát nem a világtól elzártan és visszavonultan élnek és dolgoznak a közösségek, akik a következő fejlődési korszak ideáljainak megvalósításáért dolgoznak, hanem egyszerű hétköznapi emberekként, közöttünk és körülöttünk. Ezek olyan embercsoportok, akikre az őket körülvevő világ úgy néz, mintha csodabogarak lennének, mert mindazt, amit a világ egy általánosan elfogadott módon csinál, ők másképpen próbálják csinálni és az ő szívükben más ideálok élnek, mint embertársaikban.

Azok az emberek, akiknek szívében a jövő ideáljai élnek, azok egy újfajta morális gondolkodás képviselői. Ezekben a közösségekben az emberek nem egyéni boldogulásukról és meggazdagodásukról beszélnek, illetve nem ezekért tesznek, hanem egy újfajta morális érzékenység jelenik meg bennük a másik emberrel szemben.

Ez a gondolkodás pedig megteremti annak a lehetőségét, hogy valamikor a távoli jövőben egy olyan emberi kultúra alakuljon ki, amikor a másik ember szenvedését saját szenvedésemként fogom megélni. A morális gondolkodás fejlődése és erősödése ugyanis egy olyan új minőségként fog megjelenni, hogy az emberi közösségben az egyén jóléte teljes egészében a közössége jólétével lesz összekötve.

Ezek olyan közösségek lesznek, ahol az ember nem fog többé nyugalmat találni saját jólétében mindaddig, amíg körülötte emberek nélkülöznek, ez a valódi testvériség impulzusa. Ezekben a közösségekben minden ember egy isteni lényt fog látni a másik emberben, ez a valódi egyenlőség impulzusa, és minden embernek lehetősége lesz arra, hogy ha akar gondolataival felemelkedjen a szellemhez, ez a valódi szabadság impulzusa.

Amit mi most csinálunk az véleményem szerint kettős:

- 1.) miközben a régi, klasszikus minőségek jelenlegi átalakulásának megvalósításán dolgozunk és megpróbáljuk a hármas tagozódást életünk és munkánk részévé tenni,
- 2.) ezzel egy időben alapot, teret és erőt hozunk létre ahhoz, hogy a jövő minősége megjelenhessen, majd újfajta morális hozzáállásunk által. Hiszen a
 - **a szellem tisztelete és szolgálata – AZ ALAP**
 - **teret adni a másinak önmegtartóztatással – A TÉR**
 - **érdekeltnek lenni a másik igényeiben – AZ ERŐ**a jövő ideáljának megvalósulásához.